Jüdische Pester Zeitung.

דיעזעס בלאטט ערשיינט
צווייםאל וואָכענטליך
אונד קאָסטעט פיר
עסטערדייך-אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדען ע. וו.
האלביעהריג 4 " "
פיערטעל-„ 2 " "

פירס אויסלאנד
גאנציעהריג 9 גולדען עסט. וועהר.
האלביעהריג 4 " 50 קרייצער
פיערטעל-„ 2 " 25 "

אננאָנצען
אונד זאָנסטיגע פריוואט-אנצייגען ווערדען מיט 10 קר. פער 6 שפאלטיגע פעטיט-צייללע בערעכנעט.

יידישע
פעסטער צייטונג
(מאָנטאג-אויסגאבע)

אויף דיעזע צייטונג קאָנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריערען
אונד דער פרענומעראציאָנס-טערמין בעגיננט מיט דעם עמפפאנגע דעס ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאָן בעפינדעט זיך אין
פעסט
רעטטיגגאססע נר' 7,
וואָהין מאן אויך דיא פרענומעראציאָנסגעלדער צו זענדען בעליעבע.
פרענומעראנטענזאממלער ערהאלטען 10% ראבאטט.

Nr. 38, זעכסטער יאהרגאנג | פעסט, ב סיון ה'ת'ר'ל'ד'. | Pest, den 18. Mai 1874.

פאָליטישע איבערזיכט.

אויס דעם אונגארישען רייכסטאגע.

אין איינעם דרייא-יעהריגען קריעגע ווערדען אָפט קליינערע אונד גראָסערע שלאכטען געליעפערט, אָהנע דאס איינע פאָן דענזעלבען איינע ענטשיידענדע וועהרע, דער זיעג דער איינען איזט עבענזאָוועניג ענטשיעדען אלס דיא ניעדערלאגע דער אנדערן פארטייא; ענדליך ווירד א י נ ע הויפטשלאכט געשלאגען אונד דיעזע ענטשיידעט ערסט איבער זיעג אונד ניעדערלאגע.

אין דער דרייא-יעהריגען זיטצונגס-דויער אונזערעס רייכסטאגעס האבען וויר אָפט אונוויכטיגע אונד וויכטיגע זיטצונגען, אָהנע דאס מאן זיך אבער אויסקענטע, וואָ וויר אייגענטליך האלטען, אונד וואס אייגענטליך אונזערע דעפוטירטען צום וואָהלע דעס לאנדעס מאכען וואָללען — ענדליך קאָממט נון אונזער פינאנצ-מיניסטער גיצי אונד צייגט אונס אין איינער דרייא-שטינדיגען רעדע, פאָר וועלכעם אבגרונדע וויר שטעהען אונד וועלכע מיטטעל צו ערגרייפען זינד, אום אונס פאָר דעם געפעהרליכען שטורצע צו רעטטען.

יא, דיא מיטטוואָך-זיטצונג דעם אונגארישען רייכסטאגעס וואר זייט עראָפפנונג דעסזעלבען דיא אייגענטליכע הויפט-זיטצונג, זאָ דאס זאָגאר דערייעניגע, וועלכער ביזהער פאָן דען זיטצונגען גאר ניכטס געהארט אונד געלעזען האט אונד יעטצט דיעזע רעדע ליעזט, דען גאנצען צוועק אונד דיא פאָללע אויפגאבע דעם אונגארישען רייכסטאגעס פערשטעהען קאָנן. —

מאנכער רייכסטאג צייגט אונס דאס ניכט אין זיינער דרייא-יעהריגען זיטצונגס-דויער, וואס אונס יעטצט גיצי אין זיינער דרייא-שטינדיגען רעדע צייגטע — אונד ווענן וויר ביז יעטצט נאָך יעדען זיטצונגס-בעריכט אים אויסצוגע בראכטען, זאָ מיססען וויר היינטע דיעזע גראָסארטיגע רעדע אויספיהרליכער מיטטהיילען. —

גיצי זאגטע:

„געעהרטעס הויז! אין מיינער ערסטען אנשפראכע פאָן דיעזעם פלאטצע אויס, ערקלערטע איך פאָר דעם געעהרטען הויזע, דאס מיינע פינאנצ-פאָליטיק קיינע געהיימע, זאָנדערן איינע גאנץ אָפפענע זיין ווערדע. דיעזעם פערשפרעכען וויל איך יעטצט איינהאלטען. איך וויים ניכט, אב עס אויך זאָ גוט זייא, דען שטאנד זיינעס פערמאָגענס פרייא פאָר דער וועלט אויפצודעקען; אבער איך גלויבע, דאס דאס לאנדעס-פערמאָגען אין איינענטהום דעס פאָלקעס איזט אונד דאס דאהער דיא פערטרעטער דעס פאָלקעס דען שטאנד דעס לאנדעס-פערמאָגענס גאנץ גענויא קאָננען זאָללען."

היערויף צעהלטע הערר גיצי אללע איננאהמען אויף, וועלכע דער שטאאט אים יאהרע 1873 אן פערשיעדענע שטייער איננענאממען האטטע אונד וויא אן פיעלע שטייער וועניגער איינגענאממען וואורדע אלס אים יאהרע 1872. נור דיא לאָטטעריע האט לייִדער דעם שטאאטע צו פיעלע איננאהמען איינגעבראכט, אינדעם דאס ארמע פאָלק, וועלכעס אויף געוואָהנליכע וויזע צו קיינעם געלדע קאָממען קאָנן, צו פיעל אין דיא לאָטטעריע זעטצטע, אים וועניגסטענס האָפפנונגען אויף איינע טערנע צו האבען. דיא לאָטטעריע האט אים יאהרע 1873 דעם שטאאטע איבער אנדערטהאלב מיללאָנען איינגעבראכט, אלזאָ אום 56 טויזענד גולדען מעהר אלס אים יאהרע 1872. הינגעגען האט דער שטאאט אן זאלצ-פערקויף וועניגער אלס אים יאהרע 1872 איינגענאָממען, וואס פיעללייכט בעווייזט, דאס דאס פאָלק אים יאהרע 1873 ניכטס צו זאלצען אונד צו שמאלצען האטטע. אום אנדערטהאלב מיללאָנען האט דער שטאאט אים יאהרע 1873 פיר זאלין וועניגער איינגענאָממען, אלס אים יאהרע 1872. אויך דיא גיטער אונד וואלדונגען דעס שטאאטעס האבען וועניג געטראגען, דא שלעכטע ערנטען וואַרען אונד אויך דיא האָלצפרייזע געזונקען זינד. דיא שטאאטס-אייזענבאהנען האבען אים יאהרע 1873 אום 84 טויזענד גולדען וועניגער געטראגען אלס אים יאהרע 1872. דיא איננאהמען זינד אלזאָ אים יאהרע 1873 פערמינדערט וואָרדען, דאפיר האבען זיך אבער דיא שטאאטס-אויסגאבען פערמעהרט. אונגעפעהר 8 מיללאָנען מוסטע דער שטאאט בלאָס אלס פערצענטען פיר דיא פיעלען אנלייהען צאהלען.

„אונזערע אויסגאבען האבען אלזאָ אונזערע איננאהמען אום מיללאָנען איבערשריטטען (זאגטע גיצי) אונזערע דעפוטירטען קאָננטען זיך ניכט גענויא בערעכנען, מאן בעוויללינטע פיעלע אויסגאבען, וועלכע מאן פאָראויס אלס וועניג בערעכנעטע, דיא אבער דאנן דיא רעכנונג בעדייטענד איבערשטיעגען האבען. וויר האטטען אונס שאָן דרייאמאל געליעהען, איינמאל 30 דאנן 54 אונד דאנן 76½ מיללאָנען, פאָן וועלכען וויר דיא פערמעהרטען אויסגאבען דעקען קאָננטען."

„געעהרטעס הויז! עס איזט אידנען בעקאננט, דאס וויר פאָן ראָטהשילד איינע אנלייהע פאָן 153 מיללאָנען צו גראָסען פערצענטען (זיעהע נומ' 87—89 פאָריגען יאהרגאנגעס) אויפגענאָממען האבען, פאָן דיעזער סוממע האבען וויר אבער נור דיא העלפטע (76½ מיללאָנען) בעצאָגען, מאן האָפפטע נאָך אימער, דאס עס בעססער געהען ווערדע, אונד דאס מאן דאהער דיא צווייטע העלפטע דיעזער טהייערן אנלייהע ניכט אויפנעהמען מיססען ווירד; אבער אלס איך פינאנצ-מיניסטער געוואָרדען בין, האבע איך שאָן פאָן דער ערסטען העלפטע דער אנלייהע, נעמליך פאָן דען 76½ מיללאָנען, גאר וועניג פאָרגעפונדען, אם 1. מאי פעהלטען מיר שאָן 10 מיללאָנען צור צאהלונג דער צינזען אונד איך מוסטע מיר פאָן ראָטהשילד פאָרלייפיג וויעדער 10 מיללאָנען לייהען. אב איך היערין גוט געטהאן האבע, אָדער ניכט, דאס זאָלל דאס געעהרטע הויז בעאורטהיילען; אבער איך קאָננטע דיא אונגארישע רעגיערונג ניכט צו שאנדען מאכען, מאן ווירדע דאנן זאָגען, דאס זיא שאָן ניכט איינמאל מעהר דיא פערצענטען בעצאהלט. — דאבייא קאָנן איך עס שאָן היינטע אין פאָראויס בערעכנען, דאס וויר ביז ענדע דיעזעס יאהרעס נאָך 42 מיללאָנען בענאָטהיגען ווערדען, וועלכע וויר אויס אונזערן אייגענען איננאהמען ניכט הערויסשלאגען קאָננען. נור ווענן דיא ערנטע גוט אויספאללען זאָללטע אונד דאהער מעהר שטייערן איינפליעסען ווירדען, נור דאנן ווערדען וויר פיעללייכט עטוואס וועניגער בענאָטהיגען, אבער ל י ה ע ן ווערדען וויר אונס יעדענפאללס מיססען. ווענן וויר אויך שאָן דען גוטען ראטה-שלאג דער 21-ער קאָממיסיאָן בעפאָלגען אונד גוט שפארזאמער ווירטהשאפטען, דאנן קאָנן אונס דיעזע גוטע ווירטהשאפט ערסט אין דער צווייטען העלפטע דעם נעכסטען יאהרעס איהרע פריכטע ברינגען, אבער ביז דאהין ווירד אונס דאָך פיעל געלד צור דעקונג אונזערער אויסגאבען פעהלען."

„איך וויל אלזאָ דארויף הערויס קאָממען, דאס וויר אונס אויך דיא צווייטע העלפטע דער 153 מיללאָנען לייהען מיססען ווערדען, וויל וויר שאָן בייא צייטען דארויף טראכטען מיססען, וויא וויר אונזערע פערצענטען אונד זאָנסטיגען אויסגאבען דעקען קאָננען; דארום פערלאנגע איך שאָן היינטע פאָם הויזע דיא ערמעכטיגונג, איינע אנלייהע פאָן 76½ מיללאָנען אויפנעהמען צו דירפען."

„געעהרטעס הויז: דאס בילד, וועלכעס איך יעטצט פאָן אונזערעם שטאאטס-הויזהאלטע פאָרגעלעגט האבע, איזט איין זעהר טרויריגעס: איך צווייפעלטע אבער פריהער ניכט אונד צווייפלע אויך יעטצט ניכט דאראן, דאס אונזער שטאאטס-הויזהאלט שאָן אים נעכסטען יאהרע צופריעדען-שטעללענד געאָרדנעט זיין ווערדע. ביז צום זאָממער דעס יאהרעס 1875 ווערדען וויר גענוג צייט האבען, אללע נאָטהווענדיגען פעראָרדנונגען, אום אונס אויס דען שולדען הערויסצורעטטען, דורכצופיהרען; אבער יעטצט אים לויפע דיעזעס יאהרעס האבע איך מיט זאָ פיעלער נאָטה אונד מיט זאָ פיעלען שוויעריגקייטען צו קעמפפען, דאס איך יעהר פירכטע, אין דיעזעם קאמפפע צו אונטערליעגען. וויא איך דיעס אויספיהרען ווערדע, וויים איך וואהרליך נאָך ניכט. איך זאגע עס אָפפען הערויס, דאמיט עס דאס הויז וויססע אונד דאמיט עס מיר צו העלפען פערשטעהען זאָלל."

„געעהרטעס הויז! צור היילונג אונזערער קראנקהייט גיבט עס נור צוויא מיטטעל: 1) מוס דאס פאָלק זיך איין פאאר יאהרע בעגניגען לאססען מיט דעם, וואס עס האט, דער שטאאט דארף ניכט נייע קאָסטשפיעליגע אונטערנעהמונגען (אייזענבאהנען אונד דעסגלייכען) מאכען; 2) מוס עס מיט אללער אָפפערוויללינגקייט אונד בערייטוויללינגקייט שטייער צאהלען, אום זיין לאנד פאָר דעם אונטערגאנגע צו רעטטען. זאָלאנגע דאס פאָלק אללעס מאָגליכע טהוט, אום נור קיינע שטייער צו צאהלען, זאָ לאנגע קאָנן קיין שטאאט אין אָרדנונג קאָממען. — דיא 21-ער קאָממיסיאָן האט אונס וואָהל גוטע ראטה-שלעגע ערטהיילט, אבער איך וויים ניכט, אָב אללע איהרע אנגעגעבענען מיטטעל אויספיהרבאר זינד. וואס דאס איינציעהען אונד שפארען בעטריפפט, וועלכע דיא 21-ער קאָממיסיאָן אונס אנגעראטהען האט, זאָ וויל איך איהרען ראטה גערנע אננעהמען אונד ווערדע ווירקליך מיט דען אויסגאבען זעהר שפארזאם אומגעהען; אבער וואס דיא פערמעהרונג אונזערער איננאהמען בעטריפפט, דארויף וויל איך פאָלגענדע בעמערקונגען מאכען:

„דיא 21-ער קאָממיסיאָן צייגטע אונס דרייא וועגע, אויף דענען וויר צור פערמעהרונג אונזערער איננאהמען געלאנגען קאָננען: 1) דיא פערבעססערונג דעס ביזהעריגען שטייער-געזעטצעס, 2) דיא איינפיהרונג נייער שטייער אונד 3) דען פערקויף דער שטאאטס-גיטער."

„נאָך מיינער אנזיכט איזט דיא גערעכטע פערטהיילונג דער שטייער דיא הויפטזאכע, דאס פאָלק קאָנן איינע שטייער לייכטער ערטראגען, ווענן דיא לאסט זאָ פערטהיילט איזט, דאס זיא אויף דעם שטארקען (רייכען) מעהר לאסטעט אלס אויף דעם שוואכען (ארמען). דאנן וויעדער מיססען וויר צו שטארק דארויף זעהען, דאס דאס פאָלק זיינע שטייער אויך צאהלט, דען דיא אונגעהייער פיעלען שטייער-

וואַרשאַני אין זיינעם וויינגאַרטען געוועזען, וואָ ער אללע רעבען פאָם פראָסט בעשעדיגט פאַנד. אויף דעם היימוועגע בעגאַב ער זיך אין דאס דאָרטיגע ביער-הויז, וואָ ער דען שטעדטישען זיכערהייטס-קאָממיסער געטראָפפען האט. ער ערצעהלטע איהם נון פאָן דען שלעכטען אויסזיכטען אויף איינע גוטע וויינלעזע, וועהרענד אבער דער קאָמיסער איהם זיינע אנזיכטען בעשטריטטען האטטע אונד מיינטע, דאס וויר הייער נאָך פיעל אונד גוטען וויין האבען קאָננען. ביי דיעזעם שטרייטע ענטשטאנד איין זאָלכער העפטיגער וואָרט-וועכסעל, דאס דער קאָממיסער אין זיינעם צאָרנע דעם שטאדטרעפרעזענטאנטען איינען זאָלכען שטרייך מיט דעם שטאָקע פערזעטצטע, דאס וואַרשאַני גלייך אָהנמעכטיג צור ערדע שטירצטע. דער קאָממיסער הויטע אבער אויך אויף דען אָהנמעכטיגען איינען היעב נאָך דעם אנדערן, זאָ דאס מאן דען צו טאָדע געשלאגענען אין זייגע וואָהנונג טראגען מוסטע. וואַרשאַני, דער נון 6 לאָבער אים קאָפפע האט, איזט זאָ צוגעריכטעט, דאס דיא דאָקטאָרען אן זיינעם אויפקאָממען צווייפעלן. —

° (קראַד! קראַד! קראַד!) יאָ, אין לאָשאָגין קראַכטע עס פאָריגע וואָכע דרייא מאל, דא זיך דרייא רייכע לייטע אים פערצווייפלונג ערשאָססען האבען. דיא דאָרטיגע טוכפאבריק איזט נעמליך געפאללען, דער דאָרטיגע אפאָטהעקער, וועלכער זיין געלד אין דיעזער פאבריק האטטע אונד דאהער אום זיין פערמאָגען געקאָממען וואַר, האט זיך ערשאָססען אונד אים זעלבער אורזאַכע האבען דאָרט נאָך צוויא גרונדבעזיטצער איינען זעלבסט-מאָרד בעגאַנגען.

נאַכטראַג.

אויף דיא גראָסאַרטיגע רעדע, וועלכע העררגיצי אין דער געסטריגען רייכסטאגס-זיטצונג געהאַלטען האטטע, ווערדען וויר נאָך אים נעכסטען בלאַטטע אויספיהרליכער צוריקקאָממען. אין קורצעם קאָננען וויר יעטצט זאגען, דאס גיצי דען שטאנד דער גאנצען שטאאטס-ווירטהשאַפט מיט דען פיעלען שולדען גענויא אונד דייטליך שילדערטע, זאָ דאס וויר ערסט יעטצט גענויא וויססען, וואָ וויר אייגענטליך שטעהען — אונד וויא שלעכט אונזערע פריהערען פינאנץ-מיניסטער געווירטהשאַפטעט האבען! מאן ווירד פיעל אַרבייטען מיססען, דאס פאָלק ווירד פיעל שטייער צו צאהלען האבען, ביז דער שטאאט פאָן דען פיעלען שולדען הערויסקאָממען ווערדע; יעטצט מוס זיך דער שטאאט וויעדער דיא 76½ מילליאָנען לייהען, אום וועניגסטענס זיינע הייעריגען נאָטהווענדיגען אויסגאבען בעשטרייטען צו קאָננען.

גיצי ווילל איינע „אללגעמיינע שטייער" איינפיהרען אונד בערופט זיך דארויף, דאס אויך איינסט ענגלאנד, אלס עס וועגען קריעג קיין געלד האטטע, 29 ערלייא שטייערגאַטטונגען איינפיהרטע. וויר ווערדען זאָגאר איינע שטייער אויף דען פאהר-קארטען דער אייזענבאהנען האבען, אויך דיא פאָטאָגראַפיען ווערדען בעשטייערט ווערדען, דאמיט דער שטאאט אים יאהרע 1875 אוים דען שולדען הערויסקאָממע. דיא שטייער-איינטרייבונג ווירד גאַנץ שטרענגע פאָרגענאָממען ווערדען.

דיעס איזט דאס לעטצט צוגעשיקטע בלאַטט פיר דיאיעניגען, דערען פרענומעראַציאָנס-טערמין אם 15-טען מאי אבלויפען ווירד, אָהנע דענזעלבען ערנייערט צו האבען.

געשעפטסבעריכט.

זייט דרייא טאגען איזט אויך היער אין גוטער אנהאלטענדער רעגען איינגעטרעטען. אוים שטייערמארק אונד קערנטען ווירד פאָן גראָססען וואָלקענבריכען בעריכטעט, דאס וואססער איבערשוועממטע דיא דאָרטיגען באהנען. — ווייצען (אוים דער טהייסגעגענד) 84 פפינדיג וואורדען געסטערן צו 8'10 גולדען פערקויפט, דעטטאָ 83 פפינדיגער 8 גולדען, אללעס פער 3 מאָנאטע אונד פער צאָלל-צענטנער. קוקורוץ 4'70 גולדען פער קאססא אונד 4'72 גולדען פער 3 מאָנאטע. האפער פער 50 פפד. 2'50—2'53 גולדען פער קאססא. הירזע 5'50 גולד' פיר אנבויא-צוועקע.

פעסטער פרייזע.

ווייצען נעגען דיא פאָריגע פרייז-נאָטירונג זינד דיא היטיגען פרייזע אום ניכטס געפאללען.— פער סעפטעמבער-אָקטאָבער 6,57—6,65 גולדען.

קוקורוץ פער מאי-יוני 4,62 — 4,65 גולדען. — פער יולי-אויגוסט 4,85—4,87 גולד.

האפער פער סעפטעמבער-אָקטאָבער 1,90—1,93גול.

וויענער פרייזע.

שפיריטוס: פרוכט-שפיריטוס 59½ קר.

ריבאָל 19 גול. ליינאָל 21½—21¾ גול.

פעטראָלעאום 11¼—11⅜ גולד.

צוועטשקען, באָסנישע פאס-וואארע 23 גולד.

וויענער שלאכטפיעהמארקט: דער אויפטריעב אויף דעם שלאכטפיעהמארקט אם 11-טען ד. מ. בעטרוג 1863 אונגארישע, 1428 גאליצישע אונד 292 דייטשע, צוזאממען 3583 שטיק אָכסען. געקויפט וואורדען פאָן וויענער פליישערן 1849, פאָן לאנד פליישערן 1695 אונד אונפערקויפט גינגען אויפס לאנד 39 שטיק. דער נעזאממט לאנד-אבטריעב 1734 שטיק. פיר וויען פערבלייבען 1849 שטיק. דאס יעטצוונגסגעוויכט שטעללטע זיך פער שטיק פאָן 400 ביז 725 פפונד. דער אנקויפספרייז פער שטיק פאָן 130 — 225 גולדען אונד פער צענטנער פאָן 27½—33 גולד. — קר.

וויר ערזוכען אונזערע געעהרטען פרענומעראנטען, דאס וועגן איהנען דיא צייטונג וועהרענד דער פרענומעראציאָנס-דויער ניכט צור געהאָריגען צייט אנקאָממט, אונס דיעזע אונרעגעלמעסיגקייט גלייך (אונד ניכט ערסט נאָך איינינען טאגען שפעטער) אנצייגען צו וואָללען, דא וויר ביי איינער פערשפעטעטען אנצייגע, דאס פעהלענדע בלאַטט ניכט ערזעטצען קאָננען.

אנצייגע.

ווכטיג פיר

סאָדא-וואססער-פאבריקאנטען.

צור בעאכטונג.

וויר עמפפעהלען פיר גאסט-ווירטהע אונד הויזהאלטונגען דיא אין אונגארן ביזהער איינציג נור פאָן אונס ערצייגטען

סאָדא-וואססער-אפפאראטע,

וועלכע, וואס ריינע אונד דויערהאפטע ארבייט בעטריפפט, אללע

אויסלענדישען איבערטרעפפען. מיט הילפע דיעזער אפפאראטע קאָנן זיך יעדערמאנן דאס זאָ בעליעבט געוואָרדענע, געזונדע מוסירענדע געטראַנק זעלבסט ערציגען. דיא פרייזע זינד דיא פאָלגענדען: פיר דרייזייטעליגע אפפאראטע ביז 12 זייטעל 9 ביז 20 גולדען דיא גראָססען.

F. Horn,

Pest, Kerepecsher-Bazar
gegenüber dem Nationaltheater.

בעשטעללונגען אוים דער פראָווינץ ווערדען מיט נאכנאהמע פינקטליך עפפעקטואירט, עבען זאָ ווערדען אללע רעפאראטורען אויפס בעסטע אונד בילליגסטע בעזאָרגט.

פרוכטפרייז-טאבעללע

פריכטע	קוואליטעט געוויכט	פער צאלל-צטר
ווייצען, באנאטער	81	7.20—7.35
„ „	82	7.35—7.45
„ „	83	7.45—7.60
„ „	84	7.60—7.70
„ „	85	7.70—7.75
„ „	86	
„ טהייס	81	7.40—7.55
„ „	82	7.55—7.70
„ „	83	7.70—7.80
„ „	84	7.80—7.95
„ „	85	7.95—8.05
„ „	86	—.—.—
„ פעסטער באָדען	81	7.35—7.50
„ „	82	7.50—7.65
„ „	83	7.65—7.75
„ „	84	7.75—7.90
„ „	85	7.90—8.—
„ „	86	—.—.—
„ וויעסעלבורגער	81	7.50—7.60
„ „	82	7.60—7.75
„ „	83	7.75—7.85
„ „	84	7.85—8.—
„ „	85	8.——8.10
„ „	86	—.—.—
		פער מעטצ'
קאָרן	80	5.40—5.25
גערסטע מאלץ	72	4.30—4.20
„ פוטטער	72	3.65—3.80
האפער	50	2.50—2.52
קוקורוץ באנאטער	פער מעטצען	4.70—4.67
אנדערע גאטטונג	צענטנער	4.62—4.65
ריפס קאהל	75	—.—.—

קורז-טאבעללע פאָם 13. מאי

באללען-מעהל

	פל.	קר.
נומער 0	29	70
„ 1	28	90
„ 2	28	—
„ 3	26	60
„ 4	24	80
„ 5	22	70
„ 6	20	60
„ 7	19	50
„ 8	18	60
„ 8½	17	40

געלד-קורז

	פל.	קר.
זילבער-אגיא	106	—
דוקאטען	5	37
קייזערל.-אונגארישעס 8 גולדען גאָלד-שטיק (20 פראנקס)	8	97
נאפאָלעאָנדאָר	8	97
פרייסישע טהאלער (קאססענאנווייזונגען)	1	66
רוסישע רובעל	1	54

לאָזע.

	פל.	קר.
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	133	80
דעטטאָ צו 50	131	—
1860-ער גאנצע לאָזע	105	60
דעטטאָ פינפטעל	109	80
1854-ער 4 פערצענטיגע שטאאטס-לאָזע	97	50
1839 ראָטהשילד-לאָזע גאנצע	290	—
דעטטאָ פינפטעל	248	—
קאססא-ענטשיינע	20	—
קרעדיט-לאָזע	157	25
פעסטער לאָזע פער 100 גולדען	107	—
פעסטער לאָזע פער 50	53	—
נראַז-דאמפשיפפ-פאהרט-לאָזע	90	—
פאלפי צו 40 גולדען	30	—

	פל.	קר.
פאלפי צו 40 גולדען ק. מ.	23	50
קלארי צו 40 „ „	26	50
סט. גענאָיס צו 40 „ „	22	—
אָפנער צו 40 „ „	24	—
ווינדישגרעטצער צו 20 גולדען ק. מ.	18	50
וואלדשטיין צו 20 „ „	21	—
קעגלעוויטש צו 10 „ „	12	—
רודאָלפלאָזע צו 10 „ „	12	—
סטאניסלויער צו 20 „ „	13	—
אינסברוקער לאָזע	15	—
זאלצבורגער לאָזע צו 20 גולדען	15	—
קראקויער לאָזע	18	—
טירקען לאָזע	48	—
דעטטאָ 120 פראנקס איינצאהלונגען	37	50
אונגארישע פרעמיען-לאָזע א 100 גולדען	77	50
דעטטאָ צו 50 גולדען	77	50

ווערטה-פאפיערע.

	פל.	קר.
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	74	75
טעמעשוואר-באנאטער	73	75
זיעבענבירגישע	71	—
גאליציישע	78	75
בוקאָווינער	76	75
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	93	50
ווייגצעהענט-אבלאָזונגס-אָבליגאציאָנען	69	75
פעסטער שיפפסגן-באהן	275	—
אָפנער שיפפסגנבאהן	100	—
פראָוינציאל-באנק	25	—
אנגלאָ-באנק I. עמיסיאָן	30	50
אונגארישע באָדען-קרעדיט	55	50
שפאר- אונד קרעדיט-פעראיין	46	75
אונגארישע קרעדיט-באנק	144	75

	פל.	קר.
פעסטער קאָממערציאל-באנק	740	—
פעסטער געווערבע-באנק	380	—
פראנקאָ-אונגארישע	56	—
אינדוסטריע-באנק-אקציען	46	50
אָפנער קאָממערציאל-באנק	175	—
לאנדעס צענטראל-שפארקאססע	70	—
אָפנער ציעגעלייע	—	—
פעסטער ערסטע פאטערלענדישע	[illegible]	—
פעסטער פארשטעדטישע	48	—
פעסט-אָפנער היפאָטהעקארישע	153	—
דעטטאָ צווייטע עמיסיאָן	—	—
פפאנדבריעפע דער אונגארישען באָדענקרעדיט צו 5 איינהאלב פערצענט	85	—
דער אונגארישען היפאָטהעקען-באנק צו 5 איינהאלב פערצענט	77	50
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5 אונד איינהאלב פערצענט	—	—
דעטטאָ צו 6 פערצענט	84	50
דער פעסטער קאָממערציאל-באנק	84	75
קעטטענ-בריק-אקציען	83	—
נאָרד-אָסט-באהן	103	75
אלפאָלד-פיומאנער	139	—
אונגארישע אָסטבאהן	49	—
טהייס באהן	214	75
זיעבענבירגער באהן אקציען	135	—
קאשוי-אָדערבערגער באהן אקציען	137	—
פראנץ-יאָזעפס באהן אקציען	202	25
קארל-לודוויג-באהן אקציען	246	25
לעמבערג-טשערנאָוויטץ-יאססי באהן	145	—
קרעדיט-אקציען	217	50
באנק-	978	—

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS.

Budapest, 1874. Druck v. Mor. Burian, Waitznerboulevard, Marokkanerhof.

פֿערשיעדענע נייאיגקייטען.

*(דיא אנקונפֿט דעם רוסישען קאיזערס אין לאָנדאָן) פֿרייטאג אם 15-טען מאי אום 12 אוהר מיטטאגס איזט קאיזער אלכסנדר אין לאָנדאָן איינגעטראָפֿפֿען, וואָ ער מיט גראָסטער בעגייסטערונג עמפּפֿאנגען וואורדע. שאָן אום 1 אוהר נאכמיטטאגס האט דער רוסישע קאיזער אללע מיניסטער אונד געזאנדטע עמפּפֿאנגען, ע[...]טע איהנען, דאס רוסלאנדס פּאָליטיק נור אויף [...]יא ערהאלטונג דעם פֿריעדענס געריכטעט איזט אונד דאס ער זיך מיט אללען אייראָפּעאישען הויפּט-מעכטען צור בעפֿעסטיגונג דעם פֿריעדענס פֿערבונדען האבע. (זאָלל זיך היער יעמאנד אויסקעננען?) — מערקווירדיגער ווייזע איזט יעטצט אויך דער גראף פֿאָן פּאריז (דער ענקעל דעם לעטצטען פֿראנצאָזישען קאָניגס לודוויג פֿיליפּפּ) אין לאָנדאָן איינגעטראָפֿפֿען אונד דיעזער אָרלעאניסטישע פּרינץ, וועלכער אויף דען פֿראנצאָזישען טהראָן קאָממען וויללל, האטטע מיט דעם רוסישען קאיזער איינע לענגערע אונטעררעדונג. — — פֿאָרגעסטערן האט דער רוסישע קאיזער אויך דיא קאיזערין אייזשעניע בעזוכט: — — פֿאָריגען מאָנטאג וואורדע זיא פֿאָן דער ענגלישען קאָניגין בעזוכט, וועלכע אויך אויף דעם גראבע נאפּאָלעאָנס וואר. — מאן מיינט, דאס דער רוסישע קאיזער זיינען יינגסטען זאָהן מיט דער יינגסטען טאָכטער דער ענגלישען קאָניגין פֿערהייראטען וויללל; פֿריהער האט עס געהייסען, דאס דער יונגע נאפּאָלעאָן דיעזע יונגע פּרינצעססין הייראטען ווערדע. — אויף זיינער רייזע נאך לאָנדאָן האטטע נאך דער רוסישע קאיזער איין קליינעס מאלאָהר אויף דעם מעער. — דאס שיפֿף איזט נעמליך אויף איינעם זאנד-בערגע (זאנדבאנק) אין דעם מעערע שטעקען געבליעבען אונד זאָ לאנגע „עבבע" וואר, קאָנטע דאס שיפֿף ניכט וויטער קאָממען, ערסט אלס דיא „פֿלוטה" איינגעטרעטען איזט, קאָנטע מאן דיא רייזע פֿאָרטזעטצען.

*(דריי נאמען.) ווער איינע אוידיענץ ביים קאָניגע נעהמען וויללל, מוס זיך צוערסט אין דער קאבינעטס-קאנצלייא פֿאָרמערקען לאססען; ביי דער אוידיענץ ווערדען דיא נאמען פֿערלעזען אונד דיאיעניגען, וועלכע פֿריהער פֿאָרגעמערקט זינד, ווערדען פֿריהער צור אוידיענץ צוגעלאססען. ביי דער לעטצטען אוידיענץ אין אָפֿען, האט דער סעקרעטער דען נאמען אננא קיש פֿאָרגעלעזען, וואָרויף זיך גלייך איין וויב מעלדעטע. דאנן לאז ער דען נאמען אננא טראטנער פֿאָר, וואָרויף זיך דאסזעלבע וויב מעלדעטע אונד וויעדער לאז ער דען נאמען אננא ראָביטשעק פֿאָר — אונד דאסזעלבע וויב מעלדעטע זיך וויעדער. היערויף זאגטע דער סעקרעטער: „זיא ווערדען דאָך ניכט דרייא פּערזאָנען פֿערטרעטען!" — דאס וויב אנטוואָרטעטע היערויף: „„ניין, איך ביטטע האָפֿליך, איך בין נור איינע פּערזאָן, אבער איך האבע דרייא נאמען, וויל איך דריימאל פֿערהייראטעט וואר אונד דא איך עס ניכט פֿיר שיקליך האלטע, פֿאָר דעם קאָניגע עטוואס צו פֿערהיימליכען, האבע איך עהרליך מיינע 3 נאמען צור אוידיענץ פֿאָרמערקען לאססען."" —

*(צו פֿראנץ דעאק) שיקטע דער קאָניג זיינען לייבארצט דר. לאָבל (איזראעליט), אום זיך איבער דיא געזונדהייט דעם קראנקען דעאק צו ערקונדיגען.

*(דער לופּקאָווער טונגעל.) דיא באהן פֿאָן אונגארן נאך גאליציען צווישען האָמאָננא אונד פּרזעמישל פֿיהרט דורך איין גראָסעס געבירגע, וועלכעס ביי לופּקאָוו דורכגעבאָהרט ווערדען מוסטע. דיעזער לופּקאָווער טונגעל וואורדע אם 14. מאי אין דען פֿריהעסטען מאָרגענשטונדען צום ערסטען מאלע פֿאָן איינער מאשינע (לאָקאָמאָטיווע) דורכפֿאהרען. ערצהערצאָג ווילהעלם, וועלכער עבען איינע רייזע אין יענער געגענד צור בעזיכטיגונג דעם מיליטערס מאכטע, וואר דער ערסטע רייזענדע, וועלכער דורך דען טונגעל געפֿאהרען וואר. —

*(דער יידישע דעפּוטירטע לאסקער.) דער בעריהמטעסטע דעפּוטירטע אים בערלינער רייכסטאגע איזט אונזער גלויבענסגענאָססע הערר לאסקער. דיעזער קעמפּפֿט אים רייכסטאגע געגען אללע שווינדעלהאפֿטען אונטערנעהמונגען אונד ווען אויך דער שווינדלער איין פּרינץ איזט, זאָ בלייבט ער דאָך ניכט פֿערשאָנט. דער פּרייסישע פּרינץ פּוטבוס, וועלכער זאָגאר ביים קאיזער ווילהעלם דער בעליעבטעסטע פֿריינד איזט, איזט דער הויפּט-אונטערנעהמער דער פּרייסישען נאָרד-באהן אונד דא מיט דיעזער באהן איין שרעקליכער בעטרוג געמאכט וואורדע, זאָ האט לאסקער אָן דער רייכסטאגס-זיטצונג איינע גראָסארטיגע רעדע געגען דען פּרינצען פּוטבוס געהאלטען, אין וועלכער דער פּרינץ אויך זעהר שטארק בעליידיגט וואורדע. דער פּרינץ וואָללטע הערען לאסקער צו איינעם דועלל הערויספֿאָדערן, דא אבער דיעס ניכט גינג, זאָ פֿערזוכטע אויך דער פּרינץ אים רייכסטאגע איינע גראָסע בעליידיגונגס-רעדע געגען לאסקער צו האלטען: דער פּרעזידענט האטטע אבער דיעזע אונגערעכטען בעליידיגונגען געגען לאסקער צוריקגעוויעזען אונד ריעף דען פּרינצען צור אָרדנונג. פֿאָרגעסטערן האט נון הערר לאסקער אים בערלינער רייכסטאגע אין דיעזער אנגעלעגענהייט איינע זאָלכע גראָסארטיגע שארפֿזיניגע רעדע געהאלטען, דאס גאנץ דייטשלאנד פֿאָן דיעזער רעדע ענטציקט איזט — וואס פֿיר אונס יודען צום רוהמע גערייכט.

*(געגען דיא יודען אין אלגיער) האט איין פֿראנצאָזישער דעפּוטירטער איינע זעהר געהעססיגע רעדע געהאלטען. ער זוכטע צו בעווייזען, דאס אללעס אונגליק, פֿאָן וועלכעם אלגיער געטראָפֿפֿען וואורדע, נור פֿאָן דען יודען הערשטאממע. ער היעלט צוגלייך איינע אנגריפֿפֿסרעדע געגען קרעמיעה, וויל ער דיא יודען אין אלגיער עמאנציפּירטע, אונד שטעללטע צולעטצט דען אנטראג, מאן מאָגע דאס עמאנציפּאציאָנס-געזעטץ אין אלגיער פֿערווערפֿען. (דיעזער דעפּוטירטע איזט אנהענגער דעם גראפֿען שאנבאָר — אונד זאָמיט לאסט זיך אללעס ערקלערען.)

o (76½ מילליאָנען.) דיא לינקע פּארטייא וויל נור דאמאלס אונזערעם פֿינאנצמיניסטער דיא אויפֿנאהמע איינער נייען אנלייהע פֿאָן 76½ מילליאָנען בעוויליגען, ווען ער פֿאָן דיעזעם פֿיעלען געלדע, פֿינף מיללאָנען דאצו פֿערווענדען ווערדע, אום דאמיט דען קרעדיט-פֿעהיגען געשעפֿטס-לייטען עטוואס געלד צו ניכט-גראָסען פּערצענטען פֿאָרשיעסען צו קאָננען. זאָ וויא אין עסטערריך, זאָ קאָננטען אויך אין אונגארן פֿאָרשוס-קאססען ערריכטעט ווערדען, אום דען געלד-בעדירפֿטיגען לייטען געגען זיכערשטעללונג עטוואס געלד צו לייהען.

*(אויך איינע גלייכ-בערעכטיגונג!) וויא וויר אין נום' 33 מיטטהיילטען, וואורדע אין נייטרא דער יידישע טעמפּעל אויסגערויבט — דאמיט אבער ניכט נור דיא יודען, זאָנדערן אויך דיא קאטהאָליקען צו ליידען האבען, האבען דיא דיעבע פֿאָריגען מיטטוואָך אויך דיא דאָרטיגע קירכע אויסגערויבט אונד דיא זילבערנען אונד גאָלדענען גערעטהע אים ווערטהע פֿאָן 3000 גולדען דאפֿאָנגעטראגען.

*(דיא זאָננע ברינגט עס אן דען טאג.) דער טאָדטענגרעבער אין לענדיעל (זאלאער קאָמיטאט) ווארף אונלענגסט וויעדער איין פֿרישעס גראב אויף אונד טראף ביי דיעזער געלעגענהייט אויף איין מענשליכעס „שקעלעטט". גראָס

פֿאָלליעטאָן.

אם ל"ג בעומר.

(4-טע פֿאָרטזעטצונג אונד שלוס.)

„„יא, איהר זאָללט מיר מיין שוויינען בעלאָהנען (זאגטע אנטאָניאָ), אבער ניכט מיט געלד! — זאָנדערן מיט אייערער ברוט! דורך אייער פֿאָרנעהען, קאם איך אין דאס הויז דעם מאָזעס לעווי אונד איך בין אין דיא שאָנע אסתר שטערבליך פֿערליעבט!""

„וואס? זייד איהר פֿעררוקט, (שרייע אברהם בער) איהר זייד קאטהאָליק אונד וואָללט מיר מיינע יידישע ברויט נעהמען!"

„„נור לאנגזאם מיין פֿריינד, לאנגזאם! ווענן איהר מיך שאָן צום שפּיטצבובען מאכטעט, זאָ וויל איך עס אויך שאָן אויף איינע נאָך אבשייליכערע וויזע בלייבען — וויר טהיילען דען שאטץ!""

„וויא מיינט איהר דאס?"

„„איי! שטעללעט אייך ניכט זאָ אונשולדיג, אלס אָב ער נאר קיינע באָזע אבזיכטען פֿערשטינדעט! איהר וויסעט שאָן, וואס איך מיינע. אלזאָ וויר טהיילען דען שאטץ! פֿערשטעהט איהר! — איבערמאָרגען נאכט אם אבענדע נאך אייערער האָכצייט בעפֿינדע איך מיך אים גארטען אייערער וואָהנונג!"" — —

דיא גוטען געפֿיהלע אונד עמפּפֿינדונגען, וועלכע נאָך אין אברהם בער פֿאָרהאנדען וואַרען, עמפּאָרטען זיך געגען דיעזעס אבשייליכע פֿערלאנגען, וועלכעס נאר ניכט צום ניעדערשרייבען שיקליך איזט — אונד ער זאנק אָהנמעכטיג צוזאממען; דא וואר עס איהם ערסט קלאר, וויא איינע זינדע דיא אנדערע נאך זיך שלעפּפּט — פּלאָטצליך ראפֿפֿטע ער זיך צוזאממען אונד שריע: „גימטערמעהר!"

„„גוט! איך געהע דירעקט צו מאָזעס לעווי, אום איהם דיא וואהרהייט איינצוגעשטעהען!""

אלס נון אנטאָניאָ שאָן ביי דער טהירע צום וועגגעהען וואר, שפּראנג אברהם בער איהם ענטגעגען אונד זאגטע: „איהר געהט דאָך ניכט, אום מיך צו פֿערראטהען?"

„„נור אום אייך צו פֿערראטהען געהע איך, ווער דען בראָווען מאיר פֿערראטהען קאנן, קאנן אייך דען שפּיטצבובען אברהם בער פֿערראטהען!""

„„זאגעט מיר נאך איינמאל, וואס איהר פֿאָן מיר פֿערלאנגעט, פֿיעללייכט האבע איך ניכט רעכט פֿערשטאנדען!""

„איהר האבט מיך שאָן וואָהל פֿערשטאנדען. איין בראווער מאנן ווירדע אין זאָלכעס פֿערלאנגען גאר ניכט פֿערשטעהען; אבער דער, וועלכער דורך איינע שפּיטצבובערייא דיא ברויט איינעם אנדערן ווענריבען קאנן, קאנן דיעזע אויך איינעם אנדערן דרישטען צוקאָממען לאססען, אָהנע דאס זיא עס נאר ווייס."

אברהם בער שטאנד וויא בעטראָפֿפֿען דא, דער מונד נעטרוישטע זיך ניכט דיא איינווילליגונג אויף איין זאָלך שענדליכעס פֿערלאנגען אויסצושפּרעכען, נור דער קאָפּף ניקטע דאס צייכען אויף „יא!"

אנטאָניאָ גאב זיך אבער מיט דיעזעם „יא" ניכט צופֿריעדען אונד פֿערלאנגטע, דאס איהם אברהם בער דיעזע שענדליכע בעווילליגונג שריפֿטליך איינהענדיגען זאָלל.

„וואס קאנן איך היער שריפֿטליכעס ניטצען?" (פֿראגטע אברהם בער.)

„„ווענן איך שריפֿטליכעס פֿאָן אייך האבע, דאנן פֿירכטעט איהר נאָך מעהר, דאס איך עס פֿאָרצייגען ווערדע, וועסהאלב איהר דאנן זיכער מיינען וואונש ערפֿיללעט.""

אברהם בער האטטע קיינען אנדערן אויסוועג, ער מוסטע דאס שריפֿטליכע, וועלכעס איהם דער נאָטאר פֿאָרלעגטע, אונטערשרייבען; אבער דעננאָך דאכטע ער זיך, דאס ער זיך אם אבענדע זיינעס האָכצייטס-טאגעס שאָן גוט פֿאָר איינעם זאָלכען מענשען צו שיטצען פֿערשטעהען ווירד, אונד ווענן עס זיך היער אויך אום דען קאמפּף אויף לעבען אונד טאָד האנדעלן זאָלל.

יעטצט וויססען וויר נון אללעס. וויר פֿערשטעהען דיא פֿורכט דעם אברהם בער אן זיינעם האָכצייטס-טאגע, וועלכער אימטער דען פֿיינד בעפֿירכטעטע. וויר פֿערשטעהען דען שרעקליכען קאמפּף אים גארטען, דער מיט דעם טאָדע אברהם בערס ענדעטע, אונד וויר וויססען יעטצט, וואס פֿיר איינע שריפֿט דער אין פֿאָלגע דעם קאמפּפֿעס שווער-פֿערוואונדעטע אנטאָניאָ דעם ר' משה איבערייכטע — עס וואר יענע שריפֿטליכע אבמאכונג צווישען אברהם בער אונד אנטאָניאָ אין בעצוג אויף דיא בראוטע טאָכטער דעם ר' משה. —

ר' משה פֿיעל בייגאהע אין אָהנמאכט. ער קאָננטע דאס נאר ניכט פֿערשטעהען; אבער אנטאָניאָ זאגטע, רופֿען זיא מיר אויך דיא עלטערן פֿאָן מאיר, איך וויל אייך אללעס, ווענן אויך צו מיינער איינענען שאנדע, נענויא איינגעשטעהען.

דער פֿאטער פֿאָן מאיר וואורדע הערביינערופֿען אונד אנטאָניאָ ערצעהלטע איהנען דיא גאנצע געשיכטע.

אלס ער דיעזע ערצעהלונג בעענדעטע, איזט ר' משה לעווי דעם פֿאטער פֿאָן מאיר איבער דען האלז געפֿאללען אונד וויינטע העפֿטיג.

„זייא מיר מוחל אלטער פֿריינד (זאגטע ר' משה), ערגיב מיר דאס אונרעכט, דאס איך דיינעם פֿראָממען זאָהנע נעגענאיבער בעגאנגען האבע, דוא האסט עס יא זעלבסט געהאָרט, וויא שענדליך איך בעטראָגען וואורדע, אבער פֿריינד, וויר קאָננען דיא געשיכטע נאָך גוט מאכען, דיא „מסירה" איזט פֿאָראיבער, דיא „ספירה" ווירד אויך באלד פֿאָריבער זיין — אונד דאנן פֿיערן וויר דיא האָכצייט אונזערער קינדער.

דיא פֿריידע דער קינדער, דיא זיך זאָ שטארק ליעבטען לעסט זיך דענקען אונד אין איינינען וואָכען האטטע אסתר וויעדער החונה! —

ריקשטענדע ריכטען אונס גענצליך צו גרונדע. פֿאָם יאהרע 1875 זאָלל יעדער שטייער-צאהלענדע בירגער צוויא שטייער-ביכער האבען: איינעם איבער דיא שטייער-ריקשטענדע (נעמליך איבער דיאיעניגען, וועלכען ער זייט יאהרען שולדיג איזט) אונד דאס צווייטע איבער דיא לויפֿענדען שטייערן, וועלכע ער יעטצט צו צאהלען האט. דיא שטייער-ריקשטענדע קאָננען איינצעלווייזע (ראטענ-ווייזע) זאָגאר אין מעהרערען יאהרען געצאהלט ווערדען, וועהרענד דיא לויפֿענדען שטייערן גלייך אונד פּינקטליך איינגעצאהלט ווערדען מיססען."

„אוך אויף דיא שטעמפעל-געביהרען מוס אים לאנדע שטרענגע געזעהען ווערדען. ביז יעטצט וואורדען דיא קוויטטונגען אָדער איין קאָנטאָ ניכט געשטעמפעלט; נון זאָלל דאס פֿאָן היינטע אן אויפֿהאָרען. ענטוועדער מוס פֿעראָרדנעט ווערדען, דאס דערגלייכען רעכנונגען אונד קוויטטונגען אויף בערייטס געשטעמפעלטעס באָגען געשריעבען ווערדען זאָללען, וויא עס יעטצט בייא וועכסעלן איזט, אָדער עס מוס איין געזעטץ געשאַפֿפֿען ווערדען, דאס ניכט-געשטעמפעלטע רעכנונגען אונד קוויטטונגען פֿאָר דעם ריכטער קיינע רעכטסקרעפֿטיגע גילטיגקייט האבען."

„דאס טאבאק-מאָנאָפּאָל קאָננען וויר יעטצט ניכט אבשאַפֿפֿען, דאס ווירד היער וואָהל יעדער איינזעהען; דענן דער שטאאט קאנן יעטצט דיא פּאאר גולדען, וועלכע איהם דער אלליין-האנדעל ביים טאבאקע טראָגט, זעהר גוט געברויכען. יא וויר מיססען דיעזעס טאבאק-געשעפֿט, וועלכעס וויר אלליין אין הענדען האבען, נאָך איינטראָגליכער מאכען. בראָד-פּרייזע צו שטייגערן איזט ניכט גוט, וויל דיעס צום לעבען געהאָרט. אבער טאבאק-פּרייזע קאנן מאן שאָן האָהער הינויפֿשרייבען, דא דאס גאנצע רויכען צום לעבען ניכט נאָטהווענדיג איזט, אונד ווער רויכען וויל, זאָלל אום וועניגסטענס 4 קרייצער פּער פֿפֿונד טאבאק מעהר בעצאהלען. בעזאָנדערס מוס מאן דארויף זעהען, דאס דער טאבאק-שמוגגעל (טאבאק-שווערצען) מיט גראָסטער שטרענגע פֿערהינדערט ווירד. דער פֿערקויף דעס רויך-טאבאקעס ווירד מיט יעדעם יאהרע גראָסער; פֿאָן פֿיינעם רויך-טאבאקע וואורדען אים יאהרע 1867 נור 4889 צטר. אונד אים יאהרע 1872 שאָן 31498 צטר. פֿערקויפֿט, אים יאהרע 1867 וואורדען 237 מיללאָנען ציגארען אונד אים יאהרע 1872 וואורדען 529 מיללאָנען ציגארען פֿערקויפֿט. נור דער פֿערקויף פֿאָם שנופּף-טאבאק האט אבגענאָממען."

„געעהרטעס הויז! וויר וואָללען ניכט האבען, דאס דאס פֿאָלק מעהר שטייער צאהלען זאָלל, אלס עס אין זיינער מאכט שטעהט. אבער וואס דאס פֿאָלק אן שטייער צאהלען ק א נ ן, ז אָ ל ל עס אויך צאהלען. דיא רעפּובליקאנישען פֿעראייניגטען שטאאטען פֿאָן נאָרד-אמעריקא געהאָרען דאָך זיכער צו דען פֿרייעסטען שטאאטען דער וועלט אונד דעננאָך ווירד דאָרט יעדער, וועלכער זיין פֿערמאָגען פֿאָר דעם שטאאטע פֿערלייגנעט, זאָ בעשטראַפֿט אלס איין דיעב; דענן זיין פֿערמאָגען פֿאָר זיינער רעגיערונג פֿערלייגנען אונד קיינע שטייער צאהלען, הייסט זאָ פֿיעל, אלס דען שטאאט בעשטעהלען."

„דיא שטאאטס-גיטער ווערדען וויר פֿערקויפֿען מיססען, נור דיא וואלדונגען ווערדען וויר דעם שטאאטע בייבעהאלטען. פֿיר דיא שטאאטס-גיטער האבען וויר ביז יעטצט אלס פּאכט-ערטראג $2\frac{1}{2}$ מילליאָנען איינגענאָממען, אבער דאס איזט צו וועניג אונד ווענן וויר דיעזע גיטער פֿערקויפֿען, ווירד אונס דאס געלד מעהר טראגען. וויר מיססען נור אויף גוטע קייפֿער ווארטען אונד פֿאָן דעם געלדע דער פֿערקויפֿטען שטאאטס-גיטער ווערדען וויר אונזערע שולדען טילגען."

„בייא דען בערג-ווערקען, בעזאָנדערס בייא אונזערען אייזען-ווערקען אונד קאָהלען-גרובען ביסען וויר נאָך פֿיעלעס איין; דעננאָך דירפֿען וויר ניכט דיעזע בערג-ווערקע גאנץ אויפֿלאססען, אינדעם דאדורך פֿיעלע אין דיעזען בערג-ווערקען בעשעפֿטיגטע ארבייטער בראָד-לאָז ווערדען קאָננען; אם בעסטען וועהרע, ווענן וויר יעמאנדען פֿינדען קאָננטען, דער אונס דיעזע בערג-ווערקע אבקויפֿען ווירדע. — אויך דיא שטאאטס-אייזענבאהנען טראגען אונס יעטצט וועניג אונד עס ווירד אויך היער אם ענדע קיין אנדערעס מיטטעל איבריג בלייבען, אלס אויך דיעזע באהנען צו פֿערקויפֿען אָדער אין פּאכט צו געבען."

„דיא 21-ער קאָממיסיאָן האט אונס נייע שטייער-גאטטונגען אנגעראטהען. פֿאָן דען פֿאהר-קארטען, וועלכע מאן פֿיר דיא אייזענבאהן לאָזט, וויא אויך פֿאָן דען יאגד-געוועהרען אונד ווענן מאן זיך פֿאָטאָגראַפֿירען לאָסט, ווירד מאן שטייער צאהלען מיססען. פֿאָר אללעם איזט איינע גוטע פֿאָלקסווירטהשאַפֿטליכע פּאָליטיק נאָטהווענדיג, וויא אויך איינע גוט הערגעריכטעטע זעלבסטשטענדיגע באנק. אבער אללע דיעזע גוטען מיטטעל ניטצען ניכט אויגענבליקליך, זאָנדערן ערסט נאָך לענגערער צייט, ווענן מאן זיא נור פֿלייסיג אנווענדעט. דען ראטה דער 21-ער קאָממיסיאָן וויל איך גערנע אנגעהמען אונד שאָן בייא דער פֿאָרלאגע מיינער פֿאָראויס-בערעכנונג דער אויסגאבען אונד איינגאהמען פֿיר דאס יאהר 1875 ווערדע איך צייגען, וויא איך דען ראטה ביים שפּארען אונד ביים מעהר-איינגעהמען בעפֿאָלגט האבע. איך זאגע היער נאָכמאלס, דאס וויר אים יאהרע 1875 פֿאָן אונזערען פֿיעלען שולדען הערויס-קאָממען קאָננטען."

„פֿאָר אללעם וויל איך דיא אללגעמיינע „איינקאָממענשטייער" איינפֿיהרען. אין אמעריקא איזט עס אויך זאָ. ווענן יעמאנד איין איינקאָממען פֿאָן 600 ביז 5000 דאָללארס האט, זאָ מוס ער פֿאָן יעדעם הונדערטער נור 5 דאָללאר שטייער צאהלען, ווענן ער אבער איין איינקאָממען פֿאָן איבער 5000 דאָללארס האט, זאָ מוס ער פֿאָן יעדעם הונדערטער שאָן מעהר צאהלען. זאָ קאָננען אויך וויר דיא איינקאָממענשטייער דערארטיג געשטאלטען, דאס דיאיעניגען, וועלכע אין יעהרליכעם ריינעם איינקאָממען איבער 500 גולדען האבען, אויך איינע גראָסערע פּערצענט איינקאָממענ - שטייער צאהלען זאָללען (זיעהע נוממער 28)."

„יא, ווענן זיך דער שטאאט אין שולדען איינגעלאססען האטטע, דאנן מוס מאן פֿערשיעדענע שטייער אויסשלאגען, דענן איינע איינצעלנע שטייער בלייבט אימער אונפֿאָללקאָממען; נור בייא פֿיעלערלייא שטייערן קאָננען אללע איינוואָהנער צור בעצאהלונג הערבייגעצאָגען ווערדען."

„געעהרטעס הויז! דיא פֿערהעלטניססע אונזערעס לאנדעס זינד וואָהל זעהר דריקענד, דיא לאסטען, וועלכע אויף אונזערען שולטערן ליעגען, זינד וואָהל זעהר שווער; דאָך האָפּפֿע איך, דאס נאָך אונגארן זאָ פֿיעל קראַפֿט האט, אום זיך זעלבסט העלפֿען צו קאָננען, ווענן עס נור אללעס טהוט, וואס אין זיינער מאכט שטעהט. איין לאנד קאנן בייא איינער געלד-נאָטה עבען זאָ צו גרונדע געהען, וויא בייא איינעם קריעגע אונד דא מיססען וויר דיאזעלבען הילפֿס-מיטטעל ערגרייפֿען, וואס אנדערע שטאאטען נאָך דען קריעגען געטהאן האבען, אום דאס לאנד וויעדער אין אָרדנונג צו ברינגען."

„אין ענגלאנד וואורדע נאָך דעם קריעגע נור נאָך דען שטייער-ערהאָהונגען געגריפֿפֿען. 29-ערלייא פֿערצעהרונגס-שטייערן וואורדען איינגעפֿיהרט, וויא צום ביישפּיעל שטייער פֿיר לעדער, גלאז, זייפֿע, פּאפּיער, קאַפֿפֿע אונד טהעע, פֿיר קוטשער, פֿפֿערדע, פֿענסטער, דיענסטבאָטען, האאר - פּודער אונד אדעלס-טיטעל מוסטע מאן איינע גראָסע שטייער ענטריכטען. אין אמעריקא מוסטע מאן פֿיר קלאווירע, גאָלדענע אוהרען אונד זילבערנע לייכטער שטייער צאהלען. וועהע דעם בירגער אין אמעריקא, דער זיך זיינער שטייער-פֿפֿליכט ענטציעהען וויל, ער קאנן איין פּאאר יאהרע געפֿענגניס בעקאָממען אונד איין פּאאר טויזענד גולדען שטראַפֿע צאהלען. פֿראנקרייך האט נאָך דעם קריעגע זיינע שטייערן אום 800000 פֿראנקס פֿערמעהרט."

„געעהרטעס הויז! אים יאהרע 1867, אלס דער אויסגלייך צו שטאנדע קאם, האבען וויר אויס לויטער פֿריידע „הללויה" געזונגען, וויל דאמאלס אונזערע געלד-לאגע אין גוטעם צושטאנדע וואר — אונד אין עסטערייך האבען זיא דאגעגען קלאגע-ליעדער (קינות) אנגעשטיממט, וויל זיא וועגען איהרער געלד-לאגע בעזאָרגט ווארען; זיא פֿערקויפֿטען דאָרט דיא שטאאטס-גיטער אונד דיא שטאאטס-בערגווערקע אונד ערהאָהטען דיא שטייערן —; דאס ענדע דאפֿאָן איזט נון, דאס יעטצט אין עסטערייך דער שטאאטס-הויזהאלט אין גוטער אָרדנונג איזט, הייטע זינגען זיא „הללויה", וויר אבער קאָננען דיא „קינות" זאגען." —

פֿריעדע אָדער קריעג?

אין דער זיטצונג דער עסטערייכישען דעלעגאציאָן זאגטע פֿירסט ט ש א ר ט אָ ר י ס ק י: „טראָטצדעם אונזער אויסווערטיגער מיניסטער דיעזע הייטיגען פֿריעדען אלס געזיכערט שילדערט, זאָ זעהע איך דאָך איינען קריעג אלס בעפֿאָרשטעהענד. נאָך מיינער איבערצייגונג איזט דער פֿריעדע נ י כ ט געזיכערט, איך פֿינדע, דאס וויר שאָן אין דער נעכסטען צוקונפֿט איינער ערנסטען קריעגס-געפֿאהר ענטגעגען געהען; מאן מאָגע זיך נור נאָך דעם אויסלאנדע אומזעהען. אונלענגסט האבען זיא אין דייטשלאנד דיא ערהאָהטען מיליטער-אויסגאבען בעווילליגט אונד מאן מוס דאהער אויך אין עסטערייך דאפֿיר זאָרגען, דאס וויר אים פֿאללע איינעם קריעגעס ניכט אונגעריסטעט דאשטעהען זאָללען."

הערויף זאגטע דער דעלעגירטע ד ו מ ב א: „עסטערייך האט איינע גאנץ אנדערע שטעללונג אלס דייטשלאנד, אין דייטשלאנד מיססען זיא אויך פֿאָרטוועהרענד קריעגס-געריסטעט דאשטעהען, וויל זיא נאָך אימער דען פֿראנצאָזישען ראכע-קריעג בעפֿירכטען מיססען; אבער וויר אין עסטערייך האבען קיינען פֿיינד, געגען אונס האט ניעמאנד איינען וויעדערפֿערגעלטונגס-קריעג צו פֿיהרען — אונד אויך וויר וואָללען ניעמאנדען אנגרייפֿען. אין עסטערייך האנדעלט עס זיך ניכט דארום, אָב אונזערע ארמעען, זאָנדערן דארום, אָב אונזערע געלד-פֿערהעלטניססע גוט געאָרדנעט זינד."

ענדליך ערהאָב זיך גראַף א נ ד ר א ש י אונד זאגטע:

„דיא ערהאלטונג דעס פֿריעדענס האט מיינער מיינונג נאָך דיא גראָסטע ו ו א ה ר ש י י נ ל י כ ק י י ט פֿיר זיך, אבער מעהר אלס דיא בלאָסע „וואהרשיינליכקייט" קאנן קיין מענש אויססשפּרעכען. פֿאָר אללעם מוס אונזערע ארמעע גוט געריסטעט דאשטעהען, וויר האבען וואָהל קיינע פֿ י י נ ד ע, אבער יע שטערקער וויר דאשטעהען, דעסטאָ מעהר פֿ ר י י נ ד ע האבען וויר. מיט איינעם שוואכען וויל זיך ניעמאנד פֿערבינדען, נור מיט איינעם שטארקען זוכט מאן זיך גוט צו פֿערהאלטען."

* * *

דיא בערלינער האַלב-אמטליכע צייטונג בעשפּריכט יעטצט דיא וויכטיגע ענגלישע אָבערהויז-זיטצונג, וועלכע וויר בערייטס אין נ' 35 מיטטהיילטען. דער ענגלישע אויסווערטיגע מיניסטער זאגטע נעמליך: „וואס דיא אבגעשלאָססענען פֿערטראָגע בעטריפֿפֿט, ווירד ענגלאנד זיכער דארויף טראכטען, דאס דיעזע פֿערטראגע פּינקטליך איינגעהאלטען ווערדען". נון ערקלערט יעטצט דיא פּרייסישע אמטליכע צייטונג, וואס אייגענטליך דער מיניסטער מיט דיעזען „פֿערטראָגען" מיינט. פֿראנקרייך וויל איינמאל דורכאויס איינען קריעג געגען דייטשלאנד הערויפֿבעשוואָרען; נון פֿעהלען איהם יעטצט אבער דיא צוויא פֿעסטונגען מעטץ אונד שטראסבורג, אום פֿאָן דאָרט אויס איינען אנגריפֿפֿס-קריעג אונטערנעהמען צו קאָננען. פֿראנקרייך דענקט יעטצט דאהער, פֿאָן דעם בענאכבארטען ב ע ל ג י ע ן אונד ל ו ק ס ע מ ב ו ר ג איינען איבערראשענדען אנגריפֿף אויף דייטשלאנד צו פֿערזוכען; נון עקסיסטירט אבער איין פֿערטראג (אויף דעם אויך ענגלאנד אונטערשריעבען איזט), דאס קיינע קריעגפֿיהרענדע מאכט דיעזע ביידען לענדער בעטרעטען דארף — אונד ד י ע ז ע ן פֿערטראג וויל ענגלאנד פּינקטליך איינהאלטען, אום פֿיר פֿראנקרייך דיעזען וועג צו פֿערשטעללען.

מערקווירדיגער וויזע פּאָליטיזירט יעטצט דיא פֿראנצאָזישע אמטליכע צייטונג גראדע אין ענטגעגענגעזעטצטעם זינגע. זיא שרייבט: דיא יעטציגע צוזאממענקונפֿט דעס רוסישען קאיזערס מיט דער קאָניגין פֿאָן ענגלאנד איזט איין זעהר וויכטיגעס ערייגניס. דער רוסישע קאיזער קאם ניכט בלאָס נאָך לאָנדאָן, אום זיינע פֿערהייראטעטע טאָכטער צו בעזוכען, זאָנדערן אום מיט ענגלאנד איינען שטארקען פֿריעדענסבונד געגען דייטשלאנד צו שליעסען. — דייטשלאנד וויל דורכאויס זיינען עראָבערונגס-קריעג פֿאָרטזעטצען, דאמיט אבער דאס אייראָפּעאישע גלייכגעוויכט ניכט געשטאָרט ווערדע, זאָ וויל זיך רוסלאנד מיט ענגלאנד צוזאממען דען דייטשען עראָבערונגען ענטגעגענשטעללען.